

ZBYNĚK HEJDA

BÁSNĚ

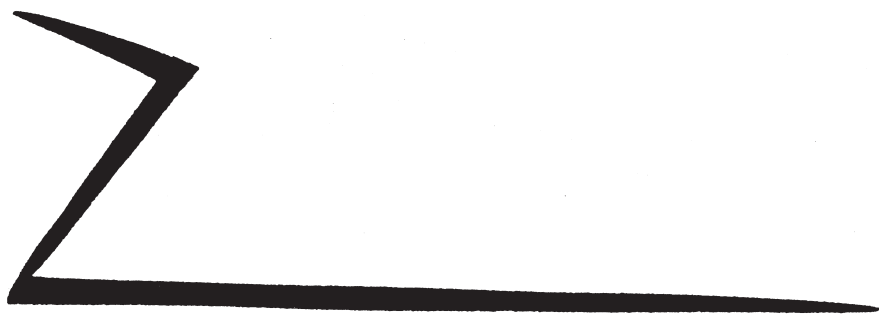
TRIÁDA

TRIÁDA

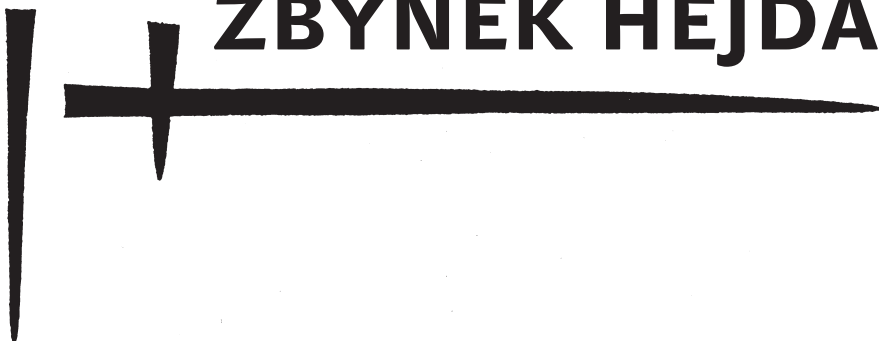
TRIÁDA

K vydání připravil a ediční poznámku napsal Antonín Petruželka

ZBYNĚK HEJDA

BÁSNĚ

© Zbyněk Hejda, 2013
Commentary © Antonín Petruželka, 2013
Photo © Karel Cudlín, 2010

ISBN 978-80-87256-66-4 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-7474-086-2 (PDF)

BÁSNĚ

Všechna slast

(Verše z let 1957-1959)

Všechna slast

*Jak vylíčit prostě ony palácové síně,
kde se koná velký ples nesmírných oblud,
kam se však nevejde dětská panenka?*

Richard Weiner

Mé tmy

Mě ovšem líbala
nějaká žena, svorně
se dělíc s andělem
o ústa mé tmy.

Krajino obkroužená
okem ptáka plameňáka,
neshoříš-li básní,
shoříš na mé tmy.

Puklá hnízda klínů,
v zrcadlech novicек
se ustálí váš žár,
ale co já?

Sesouván ve svou tmou
stavím se na špičky,
zda dohlédnout se smím
své tmy.

Puklá hnízda klínů
na ložích mé tmy
ustálí se leda
v zrcadlech mé tmy.

Já ovšem líbal jsem
nějaké ženy, svorně
se děle s andělem
o ústa jejich tmy.

Za přesypání hodin

Za přesypání hodin, čas
že něco utrousí, se stane.
Tak se vynoří z času pláž
s důlky, které v ní vyležely ženy.

Snad si ani nejsou vědomy
významu svého natažení a pozvednutých kolen svých,
i když samčí barvy pracují
na obraze jejich opálených břich.

Navečer se zvednou ze svých důlků,
my vstanem též. A smysl pokrývat,
pojednou odcizený, po celou noc z důlků
nad pláží bude cárovitě vlát.

Do důlků spadne déšť a naplní je cize
zrcadly prázdnými a ledovými, až
při řekách údů svých rozloží opět ženy
horečnatou pláž.

Až se probudí žena

Až se probudí žena
z neznámé netečnosti prsů
a pod prázdnýma rukama muže,
bude po bolesti.
Drtič dlaň,
dlaň chobotnice,
dlaň, která rdousí,
jako když hrdlo živého zvířete,
nepoddajné a tuhým životem obdařené kočky,
dlaň sama zvíře,
nepoddajná,
jako když tvrdým životem obdařený kámen,
dlaň hora,
která neví, jak se propadnout do lůna země,
dlaň opřená o spodní nebe touhy
náhle prolisťuje s něhou
několik světlých míst mezi vlasy,
a když je odpočítá do hvězd,
skončí noc.
Rolety před hvězdami spadnou,
tak jako po všechna minulá rána.
Ale počatá nevinnost prsů,
ale počatá nevinnost dlaní,
kéž by bez oné vstupní bolesti
mohla být nazvána
láskou.

Moc klíčů

Nezaměnitelný
jako osud
v tom věkuprázdném odmykání.

Jednou se milenci
dostane klíčů
z něžných rukou ženy
a potom plíživé kroky
po chodbách
zapadnou do srdce několikerou ozvěnou,
neboť vše musí zůstat utajeno
jako nezaměnitelný osud.

Ale srdce se prozradí
a začas ustanou plíživé kroky po chodbách,
dveře ve třetím poschodí
se otevřou už na prvním schodě,
žena sestoupí
o několik schodů níž,
kolik schodů ještě musím vystoupit
těmito plíživými kroky,
protože něco musí zůstat utajeno,
aspoň to o srdci,
že už v něm není ozvěn, nic,
co by se mohlo vtěsnat
do široce otevřených dveří,
ze kterých vyšla žena naproti muži
o několik schodů níž,
ačkoli vše musí zůstat utajeno.

Ať je to z nevidoma bráno

Ať je to z nevidoma bráno,
ať z druhé strany zraku,
kam lze až dohlédnout,
někdo nás přelže
v sochu,
která se nesmí hnout.

Ta stojí z kamene a znělé
ozvuky ptačích křídel
jí se nedotknou.

Ozvuky křídel,
oněmělé
o sochu z kamene,
o sochu nehybnou,
v kterou tě někdo přelže.

Ale ty se přece
lehce kymácíš
v kamenné nehybnosti
uvězněná,
posouváš
lehce tvář
do jiné podoby,
tak jako každá
jiná žena.

Pomalu, nepozorovaně
vesmírem se lehce
kymácíš,
já kolem jdu

a ulicí
se lehce kymácím,
pomalu, nepozorovaně
v jiné své podoby posouvám tvář
a ještě za ně.

Ať je to z nevidoma bráno,
ať z druhé strany zraku,
kam lze až dohlédnout,
někdo mě přelže
v sochu,
která se nesmí hnout.

Dokolečka dokola

Už se to hrne na prahy.
Matky synům mávají
šátky
a muži rukama
a děti,
nikým nehlídány,
strkají ruce do ošatky
a rozhazují slepicím
plnými hrstmi zrní.
Pod kolnou černý kočár. Sní
na něm kočka, líže
si tlapy a zas ohání
se po mouchách
a mouchy vzhůru na mrchy
a na mršinu psí, jež leží
sotva dva prsty pod zemí.

A ženy šátky mávají
hloučku svých synů,
prořídlému
už teď
tím vzduchem poledním.

V hospodě začli hrát.
Křídlovky křídla mosazná
pouštějí okny nad vesnici,
zástupy děvčat táhnou ze vsi
a táhnou si to za sebou
a nohy jako olověné
a každá se svým dívčím věnem
a každá se svým věnem slz

a každá se svým věnem klína.
Ó matky, co tu máte syna.

V hospodě si rekruti
čepice zatím ozdobili
péry z bělostných perutí
anděla smrti. A tak ho žili,
že pili. Ale nedopili
se zapomenutí.

A hrne se to do hospody,
kutálí se to od kutálky
a valí se to od vlaků.
Přijíždí vlak a ženy šátky
mávají synům. Rukama
zas muži, děti do ošatky
a slepic plný dvůr a vrátky
a dokolečka
dokola...

Rybí horečka

Rybí oči
přijala voda
i bahno rybniční,
šílené oči ryb
přijaly sochy vod,
šílený strach,
že někdo promluví,
že se stane řeč,
řeč němoty že oněmí
a ticho že se zalkne slovy
a něco že se udává.
Sochy si rvaly
vlasy z hlavy
a bahno že to nestráví,
voda řekne
slovo k tomu
a utopenec
o tlení
a sochy vod
se náhle pohnou
k prameni.
Utopence
přitáhnou k tanci věnce
z leknínů.
A leklé ryby
dáví vzduch.
Řeč o vzduchu se tedy stane,
zvodnatí sochy vod
a pramen

bude pln kamení,
toho tlení
soch.

Posléze vyplují na hladinu
ženy v svatebních toaletách.

Hadí horečka

Stisk kamene
jako stisk dlaně
na vyhřátém kamení
stráně.
V travách vysokých
nizoučko u země,
podobni vláčným údům,
jak se tak třou
a hlavičkami paličkují
krajky trav
u pochevních děr země.
Jazýčky šlehají
a je to hmat
slepý a věčný. Tápání
od pevniny k pevnině
nepoznané,
jazykem
pouze probouzené,
křečovitě
a v křeči vláčně
bloudí.
Na okamžik
se zlomí
a vystříká svůj denní jed,
netečně čekaje,
až křečí zvláční
samička ptačí,
orosená
krvavými krůpějemi,

dvěma docela malými krůpějemi krve,
rubínovými,
jako jsou hadí oči
rubínové.

Když se vzepne kůň

Když se vzepne kůň
a vpadne do dveří,
celou svou vahou padne
na stánek s květinami
a na hrud' některou
svou celou vahou padne
a po chodníku tříšť
několika váziček
vytvoří přiměřený rám
tomuto neštěstí,
je to prst náhody,
co rozmaže stružku krve.
Ale co s Údělem,
když ten se vzepne jako kůň
a vpadne do dveří,
celou svou vahou padne
a na hrud' některou
celou svou vahou lehne...
Rozprskne se to
jako žárovka,
zapíchá se to pod kůži,
není to svrab,
ale někdo to pojmenuje,
je to svrab života, řekne,
svrbí to do krve nepříjemně,
ale na všechno si člověk zvykne,
i na občasnou nevěru své ženy,
i na občasnou nevěru své ženě,
není to vášeň,
ale někdo to pojmenuje,
je to svrab života, řekne,